

*Arvesta
Diplomitöö
4742
Nee munn*

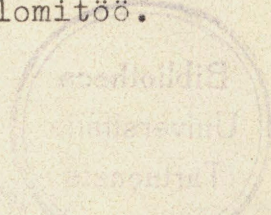
Diplomitöö
392 211

R. V.
TARTU ÜLIKOOL
DIEPSTEADUSKONN

28 apr. 1942
106
TARTU

M I T M E K O R D N E A B I E L U .

Diplomitöö.

Stud.iur.Uuno Köpp,
matr.nr.14595.

~~TA~~ .18870

T a r t u s

1942.

Lõpetanud õigusteaduskonna 9. XII 1942.a.

S I S U K O R D.

=====

1. S i s s e j u h a t u s.
2. Ajalooline ülevaade.
3. Teokoostise analüüs.
4. Katse.
5. Osavõtt.
6. Mitmekordne abielu Saksa õiguses.

KASUTATUD KIRJANDUSE LOETELU.

=====

1. K. Saarmann ja K. Matto, Kriminaalseadustik, kommenteeritud väljaanne, Tallinn, 1937.
2. Dr. Franz v. Liszt, Lehrbuch des Deutschen Strafrechts, Dreiundzwanzigste Auflage, Berlin und Leipzig 1921.
3. Vergleichende Darstellung des deutschen und ausländischen Strafrechts; Besonderer Teil, IV. Band; Dr. W. Mittermaier: Verbrechen und Vergehen wider die Sittlichkeit. Entführung. Gewerbmässige Unzucht. - Berlin.
4. Heinrich B. Gerland, Deutsches Reichsstrafrecht, Berlin und Leipzig 1922.
5. Werner Hoche, Das Verbrechen der Bigamie, Heidelberger Dissertation, 1912.
6. Hermann Johannes Becker, Die strafrechtlichen Konsequenzen einer nichtigen Ehe, Münstersche Dissertation, 1912.

I.

S i s s e j u h a t u s .

=====

Abieluvastased süüteod üldiselt mõistetutena on süüteod abielu kui teatava õigusliku institutsiooni vastu.

Järelikult hüve, mille vastu on sihitud süütegelik käitumine, on õiguspärane abielu.

Kehtivas Kriminaalseadustikus (RT 56 - 1929) leiavad need süüteod käsitlemist 19. peatükis pealkirja all "Süüteod perekonnaõiguste vastu" ja nimelt järgmiste süütegudena: abiellumisele sundimine ja sunnitava abiellumine (§§ 386 ja 394), abiellumine isikuga, kes teadvalt oma teo iseloomust ja tähendusest aru ei või saada (§ 387), abiellumine pettuse abil (§ 388), abiellumine nii lähedase sugulasega, kellega suguuhendus loetakse veresegamiseks (§ 389) ja uuesti abiellumine teise, õiguspärase abielu olemasolul (§ 390).

Vaadeldes ülalloeteldud süütegeusid lähemalt, selgub, et peame üldmõistena antud abieluvastaste süütegude

hüve, s.o. õiguspärasest abielu ^{ka sihtleva niimete puhul} kitsamas mõttes käsitle-^a ma. Käesoleval juhul seadusandja ei ole otseselt hu-
vitatud abielust laiemas mõttes, s.t. abieluline ^{sest} kooselust
ja seda korraldavad ^{ist} õigusnormid ning põhimõtted, ^{est} vaid ^{ist}
seadusandja tähelepanu on pööratud õ i g u s p ä -
r a s e l e a b i e l l u m i s e l e kui toimingule,
mis on ^{õigus} seaduspärase abielu eelduseks.

Käesoleva töö ülesandeks on vaadelda lähemalt ühte
ülalnimetatud süütegude liiki kuuluvat süütegu, mida
sätib KrS-u § 390 järgnevalt:

"Süüdlast selles, et ta abiellus senise teadvalt
olemas oleva abielu peale vaatamata, karistatakse:

abielus olijat -

vangimajaga mitte üle ühe aasta,

abielus mitteolijat -

arestiga mitte üle kuue kuu."

Selle süüteo nimetusena tarvitatakse üldiselt aja-
looliselt väljakujunenud tava kohaselt b i g a a -
m i a t (Saksa k. Bigamie) või k a h e k o r d s e t
a b i e l u (Saksa k. Doppelehe). Esimest nimetust ka-
sutab käsitletud kirjanduse autoritest Hoche,¹⁾ teist
1) Hoche, Werner, Das Verbrechen der Bigamie, Heidelber-
ger Dissertation, 1912.

1) 2) 3)
nimetust Liszt, Becker ja Mittermaier. Neist Liszt
kasutab (§ 115 ^{orig õpperaamatu} realkirjas nimetust mitmekord-
ne abielu ⁴⁾ (Die mehrfache Ehe), kuna tekstis esi-
neb kahekordne abielu, kuigi ta ajaloolises osas peab
viimast ebatäpseks ning õigemaks realkirjas ^{erinevat} ~~käsiteldut~~ ⁶⁾.
Mittermaier leiab küll, et nimetus "mitmekordne abi-
elu" on õigem, kuna võib oleleda rohkem kui kaks abi-
elu, kuid arvab, et ajalooliselt väljakujunenud nimetu-
sed mitte ainult ei rahulda, vaid on ka mugavamad käsit-
leda. ⁷⁾

---

1) Liszt v., Dr. Franz, Lehrbuch des Deutschen Strafrechts,
Dreiundzwanzigste Auflage, Berlin und Leipzig, 1921.

2) Becker, Hermann Johannes, Die strafrechtlichen Konse-
quenzen einer nichtigen Ehe, Münstersche Dissertation,
1912.

3) Vergleichende Darstellung des deutschen und auslän-
dischen Strafrechts, Besonderer Teil, IV Band, Mitter-
maier, Dr. W., Verbrechen und Vergehen wider die Sittlich-
keit. Entführung. Gewerbmässige Unzucht, -Berlin. ✓

4) Liszt, op. cit. lk. 404

5) Liszt, op. cit. lk. 405

6) Liszt, op. cit. lk. 404.

7) Mittermaier, op. cit. lk. 85.

Mõisteliselt bigaamia on ühe isiku abielu kahe teisesoolisega. Seega on bigaamia abieluvormi nimetus, milline sugugi ei eelda oma olemasoluks kahe iseseisva monogaamilise abielu olelut. Kuna enam-vähem üldsiselt on kehtiv monogaamiline abielu, s.t. ühe isiku abielu ühe teisesoolisega, siis on ajaloolise tava alusel mitmekordset abielu hakatud nimetama bigaamiaks, kuigi see nimetust mõisteliselt ei vasta.

P o l ü g a a m i a, mida vahel, kuigi harva, tavatse¹⁾ takse lugeda vastavaks mitmekordse abielu mõistele, on samuti abieluvormi nimetus, milline on ühe isiku ja mitme teisesoolise vaheline abielu. Ka see nimetus, kui abieluvormi oma, ei vasta mitmekordse abielu praegusele mõistele, mille all mõistetakse ühe juba seaduslikus abielus oleva isiku uuesti abiellumist vaatamata sellele, et ^{tema}veelmine abielu on kehtiv.

K a h e k o r d n e a b i e l u nimetusena vaadeldavale süütele on kitsas, kuna see piirab abielude arvu kahega, milliseid^{aga} teoreetiliselt võib olla enam kui kaks.

---

1) Mittermaier, op.cit.lk.85.

Mõisteliselt täpsem on Liszt'i poolt kasutusele võetud nimetus *m i t m e k o r d n e a b i e l u* (Die mehrfache Ehe), millise nimetuse all ka käesolevas töös vaadeldatav süütegelik käitumine käsitlemist leiab.

II.

Ajalooline ülevaade.

=====

Nii ajaloolisest kui ka võrdlevast õigusteadusest lähtudes tuleb tõsitada, et monogaamia ei ole olnud ega pole veel praegugi ainukeseks abieluvormiks. On tuntud polügaamia oma species-mõistetega poliandria ja poli-güünia nool ning grupiabieli vorm. Seega mitmekordsest abielust kui karistatavast käitumisest võib alles siis rääkida, kui monogaamiline printsiip on saanud ainuõiguslikuks. Monogaamia kujunes välja faktiliselt ja ju-riidiliselt vanas Roomas ning levis sealt ristiusu mõ-ju üle kogu Euroopa. Vanemas õiguses ei esinenud mit-mekordne abielu ja abielurikkumine erinevate süütegu-1) dena; nii ka vanas saksa tavaõiguses. Rooma õiguses oli selle süüteo eelduseks lihaliku ühenduse, coniunctio mem-brorum, aset leidmine. Karistuseks oli infaamiasse lan-gemine.

Niikaua, kuni abiellumine oli vormivaba, ei eraldatud mitmekordset abielu ja abielurikkumist erinevaks süü-tegudeks, vaid abielurikkumine haaras endasse ka mitme-1) Hoche, op.cit.lk.l.

kordse abielu mõiste. Õiguse edasise arenguga jõuti aga veendele, et neid ^{tuleb} vaadelda kui kaht erinevat süütegu.

Mõlema süüteo iseseisvumine, täpne lahutamine nende eeldustes sai alles siis võimalikuks, kui loogilise õiguse väljakujunemine oli saavutanud kõrgema arenemise astme. ¹⁾ Täielik mitmekordse abielu eritlemine abielurikkumisest algab siis, kui kaob abielu vormivabadus. Viimase kadumine on tihedalt seoses kiriku mõju suurenemisega ja kirikuõiguse tekkimisega.

Vaadeldes lähemalt mõlemaid käitumisi, tuleb esma-
joones peatuda neid põhjustavate ajendite juures. Abielurikkumise juures õhutab tegijat meelelisus ja lihalik himu; sellevastu mitmekordse abielu puhul tuleb enamalt-jaolt arvesse teised tegurid ja nimelt väline ²⁾ räämus, ahnus, auahnus või taolised. On mõeldav, et ka mitmekordse abielu korral ainukeseks motiiviks on tarvidus sugulise rahulduse järele, kui tegija mõnel teisel teel ei usu ega looda sihile jõuda; kuid ainuüksi need põhjused mitmekordseks abieluks peaksid olema erandid ja ei tohiks seadusandjale olla mõõ-
³⁾ duandvad.

---

1) Hoche, op.cit.lk.2.

2) Hoche, op.cit.lk.2.

3) Hoche, op.cit.lk.2.

Edasi jälgides mõlema käitumise asendit ühiskondlikus elus, ilmnevad siingi lahkuminekad. Abielurikkuja eksib vastastikuse truudusvahekorra, millele abielu on rajatud, seega eetilise normi vastu. Ta rikub konkreetset, olelevat abielu.¹⁾ Seda teeb ka see isik, kes on süüdlane mitmekordses abielus, kuid ta rikub oma käitumisega ka õiguskorras valitsevat monogaamilist printsiipi; ta eksib ühiskonna vastu; ta rikub abielu in abstracto.²⁾

Neid asjaolusid arvestades jõuti selleni, et mitmekordset abielu mitte kui täideviidud sugulist ühendust, vaid kui niisugust karistada.³⁾

Vaadeldes lõpuks mõlemaid käitumisi meie õiguskorra seisukohalt, siis KrS-u kohaselt abielurikkumine ei ole süütegu, vastandina Saksa Strafgesetzbuch'ile (StGB), mille kohaselt abielurikkumine on karistatav, kui selle tagajärjel abielu lahutatakse ja sellega tuvastatakse, et tegija on teinud abielulise kooselu võimatuks. (StGB § 172). Meie kehtiva õiguskorra seisukohalt abielurikkumine on ainult abielulahutuse üks põhjustest. Mitmekordne abielu on ka kehtiva KrS-u järele süütegu, mil-

1) Hoche, op.cit.lk.2.

2) Hoche, op.cit.lk.2.

3) Hoche, op.cit.lk.2.

le karistatava käitumise moodustab a b i e l l u m i -
n e senise teadvalt olemasoleva abielu peale vaatama-
ta.

III.

Teokoostise analüüs.

Tegija.

Mõiste: Süüteo tegijana on käsitatav süüteo subjekt miinus süüdivusvõimet määravad tunnused.

Kaasaja kriminaalõigustes ja seega^{ka} kehtivas KrS-us esineb süüteo tegijana ainult inimene. Nii loomulikult ka vaadeldavas süüteos. Kas aga tegijana on käsitatav iga inimene, on juba positiivõiguslik küsimus. Vastavalt sellele liigitatakse süütegusid: 1) üld-süüteod e. delicta communia - milliste puhul tegijana on mõeldav iga isik ja 2) erisüüteod e. delicta propria - kus tegijana esineb ainult erikvalifikatsiooniga isik.

Vaadeldav süütegu on erisüütegu e. delicta propria järgnevatel põhjendustel: Käesolev süütegu on sooritatav abiellumisega. Järelikult on tegijana võimalik ainult abiellu ealine isik. Meil

kehtiva Abieluseaduse § 2(RT 1922,138) järele on abieluealised:meessoost isikud 18 aastaselt ja naissoost isikud 16 aastaselt.

Mitmekordse abielu puhul üks tegijatest peab olema seaduspärases abielus, s.t. tema senine abielu peab olema formaalselt kehtiv, kuigi see sisuliselt võib olla tühine.

Edasi määritledes selle süüteo tegijat s.o. abielulujat lähemalt, tuleb arvestada Abieluseaduses loendatud abielutakistusi, millised veelgi piiravad tegijate-na arvesse tulla võivate isikute ringi. Abieluseaduse järgi abielluda ei ole võimalik: 1) parandamata vaimuhaigil; 2) isikuil, kes pole otsustusvõimelised, s.t. kellel pole oma teo iseloomust arusaamist; 3) raskekujulistel langetõbistel; 4) suguhaigetel nakkus ajajärgus; 5) pida-latõbistel; 6) vanemliku võimu all olevatel allealistel ilma vanemate nõusolekuta, samuti eestkostetavatel ilma eestkostja nõusolekuta; 7) isikutel, kes on lähedaselt sugulased ja 8) lesk või lahutatud naine ei või abielluda enne 10 kuu möödumist tema senise abielu lõppemisest arvates.

Erisüüteod e. delicta propria jagunevad: 1) ehtsaiks-

milledele on oluline, et tegija eritunnus vastavat käitumist süüteona üldse konstitueerib ja 2) ebaehtsaiks-milledele on oluline, et tegija eritunnus konstitueerib käitumist teatava süütegelikliigi alatüübina.

Kuna vaadeldavas süüteos on ainult eelpool kirjeldatud tunnustega varustatud ning abielutakistusi mitteomav isik t e g i j a n a võimalik, siis on mitmekordne abielu kui süütegu e h t n e e r i s ü ü t e - g u e . d e l i c t a ⁿⁿ p r o p r i a, ⁿⁿ sest e s i - t e k s -mitteabieluealisel isikul pole üldse võimalik käsitledavat süütegu sooritada, t e i s e k s -kui mõlemad abiellujad ei ole abielus, toimub seaduspärane abielu ja k o l m a n d a k s -abielutakistuste ilmnemisel ei toimu üldse abielu registreerimist, sest neid kontrollivad vastavad haldusasutised e x o f f i c i o.

Seega oleme kvalifitseerinud isikute ringi, kes on võimalised esinema käesolevas süüteos t e g i j a - n a.

K a u s a a l s i d e j a s ü ü t e o o b j e k t .

Kausaalside, s.t. süüteona käsitatava käitumise esinemine teatava süütegeliku tagajärje põhjusena, ei esi-

ne vaadeldava süüteo olulise elemendina, kuna meil on tegemist formaalsüüteoga (vt. järgnevalt lk. 21.), kus ei ole oluline tagajärg, vaid ainult käitumine kui niisugune.

Objekt, s.o. väline, meeleliselt tajutav ese, milles vastav kriminaalõiguslikult relevantne tagajärg esile kutsutakse, on oluliseks elemendiks tagajärje süütegude juures; formaalsüüteegadele pole oluline ei tagajärg ega seega ka mitte objekt.

H ü v e.

H ü v e (õigushüve) ehk kaitseobjektina on käsitatav väärtus, mille kaitseks seda ohustav või kahjustav käitumine on tunnustatud süüteks.

Vaadeldes lähemal hüve kui kaitseobjekti olemust, tuleb tähendada, et see ei tarvitse esineda ainult materiaalse esemena, vaid ka immateriaalsena. Immateriaalsete hüvedena esinevad vabadus, rahva tervishoid jne. Hüve ei esine alati süüteo sisuosisena; kuid siis on ta tuletatav kas vastavate süütegude olust või on fikseeritud vastava

KrS^{4/A} peatüki pealkirjas.

Vaadeldavas süüteo ei ole hüve otseselt märgitud, vaid siin tuleb esmajoones pöörduda vastava KrS-u pealkirja juurde, milline on järgmine: "19.peatükk. Süüteod perekonnaõiguste vastu". Siit järeldub, et hüveks, mille suhtes selles peatükis käsitatud käitumised on tunnistatud süütegudeks, on perekond kui teatav õiguslikult korraldatud institutsioon.

Oleva ühiskondliku korra alusteks peetakse perekonna ja eraomanduse institutsioone. Selle tõttu on ka mõistetak, et nende institutsioonide püsimiseks ja korraldamiseks on pühendatud riigi, kui kõrgema ühiskondliku kooselu vormi, eriline huvi, mis avaldub nende institutsioonide korraldamises õigusnormidega.

Perekond kitsamas mõttes on isikute koondis, kes on seotud abielu kaudu ja kes on tekkinud sellest abielust. Vastavalt sellele mõistele võib perekonnaõigust objektiivses mõttes määratella kui niisuguste õigusnormide kogu, millistega korraldatakse perekonnaliikmete isiklikke ja varanduslikke suhteid.

Mis puutub perekonnaõigust sättivatesse normisti-

kesse, siis omavad need suuremal määral avalikõiguslikku laadi kui teised tsiviilõigusesse kuuluvad normid, kuna riik on eriti huvitatud perekonna kui ühiskonna algraku heaolust, mille laitmatuks ning terveks funktsioneerimiseks on ta püstitanud kindlad nõuded ja põhimõtted, millede vastane käitumine on osaliselt tunnistatud kriminaalõiguslikult karistatavaks süüteks, kuigi üldpõhimõtteliselt on perekondlikud suhted oma loomult loomulikku ja kõlblat laadi.

Vaadeldes KrS-u ptk.19-das käsitletud süütegusid perekonnaõiguste vastu, selgub, et need on enamikus suunatud õiguspärase abielulise kaitseks. Nii §§ 386, 387, 388, 389, 390 ja 394 käsitletud süüteod.

Kehtivate õigusnormidega sätitud abielu iseloom avaldub järgmises: 1) abielu kui kahepoolne juriidiline leping eeldab vaba taht, vaba kokkulepet; 2) abielu peab olema terviklik ja jagamatu, seega monogaamiline; 3) abielu eeldab kooselu abikaasade vahel. KrS-u peatükk 19. sätitud süütegudest osa moodustab nn. abieluvastased süüteod. Neist §§ 386, 387, 388, 389 ja 394 antud süüteod on suunatud vaba kokkuleppe kaitseks, kuna § 390-ga kaitstakse terviklikku ja jagamatut abielu, s.t. monogaamilist abielu.

printsipi, milline moodustabki vaadeldava süüteo
h ü v e.

Iga süütegu eeldab mõisteliselt p a s s i i v -
s u b j e k t i, s.t. isikut, kellele kuuluvat hüve va-
hetult süüteoga kahjustatakse või ohustatakse.

Antud süüteo passiivsubjektiks on k o l l e k -
t i i v i s i k, s.t. rahvas korraldatud ühiskonna näol.
Ühiskond oma kõrgema vormi, r i i g i, näol, on huvita-
tud oma alussamba, s.t. perekonna moodustamise ja lait-
matu funktsioneerimise küsimuste korrapärasest lahend-
damisest. Kõrvalekaldumised neist nõudeist on sihitud
ühiskondliku kooselu vastu, kahjustades seega vahetult
ühiskonna hüve ning on seepärast tunnustatud karista-
tavateks käitumisteks ja süütegudeks.

M o d a l i t e e d i d.

Süüteone käsitletav käitumine on lähemalt piiritel-
dav ja ühes sellega individualiseeritav terve rea põ-
hielementidele omistatud eriliste tunnustega, mida ta-
vatsetakse nimetada m o d a l i t e e t i d e k s.

1) Tegijat modifitseerivaid tunnuseid puudutasime
tegija käsitluse juures.

2) Ajalisi ja ruumilisi suhteid määravate elementide puhul võiks öelda ainult niipalju, et kuna käsitletav süütegu on sooritatud vorminõuete kohase abiellumisega, siis võib see toimuda ainult vastavas ametasutuses ja vastaval selliseks toiminguks ettenähtud ajal.

3) Süüteo vahendi ja viisi küsimus. Antud süütegu on täide viidud seatud vorminõuete kohaselt ja selleks õigustatud perekonnaseisuametniku poolt abiellumiseakti registreerimisega, milline toimub perekonnaseisu seaduses (RT 1925, 191/192) abielusõlmimise vormi kohta ettenähtuid sätteid silmaspidades ja nende täpses täitmisel.

Perekonnaseisuametniku seisundit antud süüteo sooritamisel vastleme osavõtu küsimuse käsitlemisel.

S ü ü t e o n a e s i n e v k ä i t u m i n e .

Käitumine ehk K&S-u terminoloogia jäarele teegu esineb kahel kujul:

1. t e g e m u s e n a, mida Liszt defineerib kui tahtlikku tagajärje rõhjustamist.¹⁾

---

1) Liszt, or. cit. lk. 127.

2. t e g e m a t u s e n a, mida Liszt defineerib¹⁾
kui tahtlikku tagajärje mittetakistamist.

Sellele vastavalt liigitatakse süütegusid:

1. tegemussüüteod, milliseid võib iseloomustada kui
õigusliku keeluga vastuolus olevaid käitumisi;

2. tegematussüüteod, milliseid võib iseloomustada
kui õigusliku käsuga vastuolus olevaid käitumisi.

Vaadeldav süütegu kuulub tegemussüütegude liiki,
s.o. käitumine, mis on vastuolus õigusliku keeluga.
Siin on õiguslikuks keeluks kehtiva õiguse nõue, mille
järele abielluja peab olema abielu sõlmimise momendil
vaba teisest abielusidemest või keeluna väljendatult:
abielluja ei tohi olla abiellumise momendil teises
kehtivas abielus. Siit järgneb, et süüteona käsitatav
käitumine ehk tegu on a b i e l l u m i n e. KrS-u
§ 390-da järele abiellumine senise teadvalt olemas-
oleva abielu peale vaetamata.

Abiellumine kehtivate õigusnormide järele (Perekon-
naseisuseadus, RT 1925, 191/192) on obligatoorselt ko-
danlik. Abiellujad ilmuvad perekonnaseisuametisse ja
avaldavad soovi abiellumiseks. Sellest paneb perekon-
1) Liszt, op. cit. lk. 137.

naseisuametnik välja teate 2-heks nädalaks, millise aja jooksul asjast huvitatutel on võimalus esineda vaietega ja millise aja möödudes on võimalik sõlmida abieluakti. Viimase sõlmimine toimub perekonnaseisuametniku poolt abiellujate ja kahe tunnistaja juuresolekul. Abiellumine on lõpetatud abieluakti allakirjutamisega abiellujate, tunnistajate ja perekonnaseisuametniku poolt.

Et abiellumine KrS-u § 390-da järgi oleks karistatav, selleks peab vähemalt üks abiellujaist olema juba ühes seadusepärasel kehtivas abielus. Endine abielu peab olema j o u s, kuigi ta sisult võib olla tühi-
ne, s.t. süütegeline abiellumine peab toimuma enne senise abielu seaduslikus korras lahutamist või tühistamist või enne senise abikaasa surma.

Vaadeldava süüteo oluliste elementide seas ei esine tagajärge, s.t. ei ole oluline käitumise esinemine põhjusena teatavale tagajärjele kui välisilmas tajutavale muudatusele. KrS-u § 390-das käsitletud süütegu on seega f o r m a a l s ü ü t e g u . Süüteo moodustab käitumine kui niisugune, s.o. abiellumine ehk täpsustatult õiguspärase abielu registreerimine

senise teadvalt olemasoleva abielu peale vaatamata. Kas sellega põhjustatakse tagajärke, s.o. välismaailmas tajutavat muudatust või mitte, ei ole oluline.

Kuna mitmekordse abieluga tekib õigusvastane seisund, siis võib kerkida küsimus, kas siin ei ole tegemist vältava süüteoga, s.t. süütegu püsib niikaua, kuni õigusvastane seisund on lõpetatud.

Vältavale süüteole on iseloomulik: 1) tagajärje (õigusvastase seisundi) püsivus ja 2) tagajärje püsivus on sõltuv süütegija käitumisest.

Arvestades seda, et meil on tegemist formaalsüüteoga, kus tagajärg ehk käesoleval korral õigusvastane seisund ei ole oluliseks elemendiks süüteole, langeb ära esimene vältavale süüteole iseloomustav tunnus. Teist tunnust - tagajärje (õigusvastase seisundi) püsimine sõltuvalt süütegija käitumisest, s.t. õigusvastane seisund võib süütegija tahtel lõppeda iga silmapilk - ei saa samuti käesoleva süüteoga tekitatud õigusvastase seisundi juures arvestada. Nimelt ei saa see õigusvastane seisund lõppeda tegijate või ühe tegija suva kohaselt, vaid sellise süüteo avasta-

misel tühistatakse sõlmitud abielu riigivõimu poolt ex officio.

Järelikult mitmekordne abielu kui karistatav käitumine ei ole vältav süütegu.

S ü ü k s a r v a t a v u s .
=====

KrS-u § 42: "Süüks ei arvata süütegu, mida kordasaatja ei võinud ette näha või ära hoida".

Süüksarvatavus seega eeldab ettenägemise ja ärahooldmise võimalust.

Vaadeldava süüteo juures - abiellumine t e a d - v a l t senise olemasoleva abielu peale vaatamata - tegijal on alati ettenägemise võimalus - tegija evib alati tegelikku kujutlust käitumisest ja sellega tekitatud süüteost, sest mitmekordse abiellumise juures esinevad tegijatena alati isikud, kes oma teo tähtsusest ja iseloomust arusaavad. Ärahooldmise võimalus tegijal on alati olemas, sest abiellumine toimub abielulujate vabal soovil ja tahtel.

Sellest selgub, et meil on tegemist t e a d l i - k u s ü ü g a, s. t. isik omab faktilist kujutlust, et

ta käitudes, s.o. abielludes senise teadvalt olemasoleva abielu peale vaatamata, sooritab süüteo. Antud süütegeliku käitumise tegijale ei saa omistada süüteo võimalikkuse kujutelut ning selle vältimise eeldamist. Järelikult ei stude siin arvesse teadlik ettevaatamatus, vaid ainult t a h t l u s.

Tahtlusele KrS-u järgi on oluline, et tegija esiteks süütegu (e t t e n ä e k s) ja teiseks ei eeldaks seda süütegu ära hoida. Need tahtlust määravad elemendid, nagu eelpool nägime, on vaadeldava süüteo sooritamisel tegijal olemas.

Tahtlust eristab KrS o t s e s e k s (dolu directus) ja k a u d s e k s (dolus indirectus)

Otsene tahtlus on antud, kui tegija soovis süüteo toimumist. Käsiteldavas süütegu on sooritatud abiellumisega, s.o. käitumisega, millise läbiviimiseks tegijal peab olema otsene soov. Järelikult tuleb esmajoones arvesse otsene tahtlus.

Kaudse tahtluse korral tegijal puudub kujuteldava süüteo soov; ta suhtub sellesse ükskõikselt või koguni eitavalt.

On võimalik, et antud süüteo tegija eesmärgiks ei ole abielu selle otseses mõttes, s.t. abieluline kooselu, vaid mingisugune materiaalne huvi, mida on võimalik saavutada ainult abiellumise teel teatava kindla isikuga. Siin tegija kasutab abiellumist kui vahendit, suhtudes sellega sooritatavasse süüteo ükssõikselt. Siin ei soorita tegija süütegu süüteo enese pärast, vaid ühe teise eesmärgi saavutamiseks.

KrS-u eriosas on tahtlust mõeldud alati tervikuna. Kohtul on aga võimalus karistuse määramisel arvestada, kas on tegemist otsese või kaudse tahtlusega.

Vaadeldes kokkuvõttes tahtluse küsimust mitmekordse abielu kui süüteo seisukohalt, peab arvama, et tegelikkuses esineb sagedamini kaudne tahtlus, s.t. süütegu sooritatakse mingisuguse teise lõpptulemuse saavutamiseks, kuna selle süüteo sooritamine ainult süüteo enese pärast on vähem mõeldav.

IV .

K a t s e .

=====

KrS-u § 49 lg.1 järgi: "Tegu, millega algab süüteo täidesaatmine, kui süüdlane soovis selle kordasaatmist, see aga jäi teostamata tema tahtest rippumata asjaolu pärast, loetakse süüteo k a t s e k s ."

Tegu vaadeldavas süüteos, millega see sooritatakse, on abiellumine. Kudas algab abiellumise toiming? Põhimõtteliselt algab abiellumine kui kahepoolne õiguslik toiming tahte avaldusega. Seega kõik eelnevad toimingud on ettevalmistavad toimingud, nagu sooviavaldus, kuulutuse väljapanek, minek perekonnaseisuametniku juurde jne.

On võimalik, et tegija on avaldanud oma taht abiellumiseks. Teine pool aga mingisugusel põhjusel loobub oma avaldusest ja abielu jääb sõlmimata. Siin tegija on teinud kõik, et süütegu toimuks, kuid temast mitteoleneval põhjusel jäi see siiski teostamata. Sel

juhul võiks rääkida antud süüteo juures k a t -
s e s t .

KrS-u järele tuleb katse juures arvesse ainult ot-
sene tahtlus. Tahtluse küsimuse vaatlusel nägime, et ot-
sene tahtlus antud süüteo juures esineb harva; prakti-
liselt on enam mõeldav kaudne tahtlus, mille juures
süüteo sooritamine on ainult vahendiks teatava teise
eesmärgi saavutamiseks.

Seega langeb enamal jaol juhtudel katse küsimus ära.

Edasi on KrS-us nõutav, et katse puhul peavad olema
antud kõik süüteo elemendid; võib puududa ainult taga-
järg. Vaadeldav süütegu on formaalsüütegu ja tagajärg
kriminaalõiguslikus mõttes role oluline. Seega ei tule
katse küsimus antud karistatava käitumise seisukohalt
arvesse.

KrS-u järele on kuriteo katse karistatav ainult sea-
duses eriti mainitud juhtudel. KrS § 390 järele abi-
elusolija sooritab kuriteo, ei ole aga katse karista-
tavust expressis verbis nimetatud. Mitteabielusolija
sooritab üleastumise, millise katse KrS § 49 lg. 2 jä-
rele ei ole üldse karistatav.

Järeldades eeltoodust, tuleks kõiki toiminguid kuni seadusliku abielu registreerimiseni vaadelda kui ettevalmistavaid. Kuna on tegemist formaalsüüteo-ga, siis katse konstrueerimine kriminaalõiguslikus mõttes on raske ja mitte vajalik.

V .

O s a v ö t t .
=====

KrS - u § 51 kohaselt osavõtt on süüteo sooritamine mitme isiku teadlikul koostööl.

Seega: 1) objektiivselt on oluline, et oleks kaastegevad mitu isikut kui süüteo subjekti; 2) subjektiivselt eeldab osavõtt teadlikku koostootsemist.

Mõisteliselt eeldab vaadeldav süütegu alati kahe isiku olemasolu. Kuid mõlemad ei tarvitse olla teadlikud, et nad abielludes sooritavad süüteo. Nii võib üks abiellujaist olla tegija, teine aga mitte; ta on sel juhul ainult vahendiks, kes käitub eksituses olles. Siin on meil tegemist nn. h ä d a t a r v i l i k u o s a v ö t u g a, mille all mõeldakse süütegusid, mis oma struktuurilt eeldavad mitut isikut.

Osavõtt antud süüteo juures tuleb arvesse ainult juhul, kui mõlemad subjektid on abielus, vastastikku selles teadlikud ning teatava ühise sihi saavutamise

seks kasutavad abiellumist. Antud juhul on mõlemad tegijad krimihaalõiguslikus mõttes ja teotsevad teadlikult koos.

Osavõtt jaguneb: 1) kaastegijuseks ja 2) osavõtuks kitsamas mõttes. Ülaltoodud osavõtu võimalus on kaastegijus.

Osavõtt kitsamas mõttes eeldab mõistelt mingisugust teist käitumist kui üksiktegija poolt sooritatud süütegu, mis ei ole ise kvalifitseeritud eriosas esineva süüteo, kuid vastab tunnustele, mis on antud üldosas kihutamise ja ^{kaasaaitamise} abistamise kohta.

Osavõtt kitsamas mõttes esineb : 1) kihutamisenä ja
2) kaasaaitamisenä.

Kihutamise legaaldefiniitsiooni KrS ei anna. Positiivselt määratelles on kihutamine käitumine, millega teine isik on mõjustatav süütegu sooritama.

Antud süüteo juures on kolmanda isiku osavõtt kihutajana mõeldav, kuna kihutaja käitub tahtlikult, kallutades teist isikut tahtlikule süüteo, siis vaadeldava süüteo juures on võimalik, et kolmas loodab saavutada materiaalselt hüve kihutatava abiellumisel teatava

isikuga. Selleks kihutaja mõjustab kihutatavat, olles teadlik, et viimane abiellumisega sooritab süüteo.

Kaasaaitajateks KrS § 51 lg.1 p.3 järgi on isikud, kes muretsesid süüteo kordasaatmise abinõusid või kõrvaldasid takistusi või aitasid süütegu korda saata nõuandmistega, juhatustega ning lubamistega kordasaatmist mitte takistada või seda varjata.

Kaasaaitajatena mõeldavatest isikutest vaatleme perekonnaseisusametnikku ja tunnistajaid.

Perekonnaseisusametnik võib kehtivas abielusolijaga koos teotseda, võimaldades viimasel uut seadusvastast abielu sõlmida sellega, et jätab teadlikult olemasoleva abielutakistuse peale vaatamata eitava otsuse tegemata ja registreerib abielu, kõrvaldades sellega süüteo sooritamiseks oleva takistuse. Perekonnaseisuseaduse § 41 lg.1 järele perekonnaseisusametnik, leides abielu registreerimiseks takistusi, teeb eitava otsuse, ühtlasi seda motiveerides. Perekonnaseisusametniku ja tegija koosteotsemine ei ole osavõtt kitsamas mõttes ega seega ka kaasaaitamine.

Perekonnaseisuseaduse § 10 lg.2 järele perekonnaseisusametnikud vastutavad oma tegevuse eest ühesugus-

tel alustel riigiteenijatega. Seega sooritab perekonnaseisuametnik ametalalise süüteo, mis on kvalifitseeritud eriosas iseseisva süüteona ja nimelt KrS -u § 605.

Perekonnaseisuseaduse § 44 p. e järele t u n n i s - t a j a d tõendavad, et abiellumiseks ei ole takistusi. On võimalik tegija ja tunnistajate suhtes mingisuguse hüve olemasolu, mille saavutamine on mõeldav ainult subjekti abiellumisel teatava isikuga. Tõendades, et subjektil ei ole takistusi abiellumiseks, kuigi tunnistajatele või tunnistajale teadvalt on, kõrvaldavad nad sel teel takistuse süüteo kordasaatmiseks. Seda muidugi eeldusel, et perekonnaseisuametnik ei ole takistuses teadlik või teotseb koos tegija ja tunnistajatega.

Antud juhul tunnistaja ja tegija koosteotsemine ei ole osavõtt kitsamas mõttes ega seega ka kaasaaitamine, sest tunnistaja tõendamine, et abiellumiseks takistusi ei ole, kuigi need teadvalt on olemas, moodustab süüteo, mida käsitab KrS-§ 414 p.1 ja 2. Esimese punkti järele on süüdlane isik, kes sellekohase võimu

ees teadvalt valesti tõendas asjaolu, mida peab kantama sisse perekonnaseisu, või notariaal- või kinnistusaktidesse, või kinnistusraamatusse, kui selle tõenduse põhjal tehti või tõestati sarnane akt, või kanti sissekirjutus raamatusse.

Teise punkti järgi on süüdlane isik, kes tunnistajana annab oma allkirja dokumendi kinnitamiseks, mis seaduse põhjal nõuab sarnast kinnitust ja kui see dokument või kinnitus teadvalt valesti kirjeldas seda asjaolu, mille kohta käis kinnitus.

VI .

M i t m e k o r d n e a b i e l u S a k s a õ i -
=====

g u s e s .
=====

Saksa StGB järgi leiab mitmekordne abielu kui süü-
tegu käsitlest 13.peatükis, milline kannab pealkirja:
"Verbrechen und Vergehen wider die Sittlichkeit" -
"Rasked kuriteod ja kuriteod kõlbluse vastu".

StGB § 171 kõlab: "Abielusolijat, kes uuesti abiel-
lub, enne kui tema abielu on lahutatud või kehtetuks
tunnistatud, niisamuti mitteabielusolijat isikut, kes
ühe abielusolijaga, teades, et tema abielu on, abiel-
lub, karistatakse kuni viieaastase sunnitööga.

Esineb kergendavaid asjaolusid, siis astu~~t~~ asemele
vangistuskaristus mitte alla kuue kuu.

Kriminaaljälitamise aegumine algab päevaga, mil üks
mõlematest abieludest on lahutatud või kehtetuks tun-
nistatud."

Mitmekordse abielu kui süüteo asendi kohta StGB

süsteemis on Becker arvamusel, et kuna mitmekordne abielu on monogaamilise abieluprintsiibi rikkumine, mis korda saadetud formaalse abiellumisega ja suguline kooselu ei ole nõutav, siis siin ei ole tegemist süüteoga kõlbluse vastu ja seega on see süütegu StGB-s valesti raigutatud.¹⁾ Ka Mittermaieri järele on mitmekordne abielu tänapäeval süütegu, mis oluliselt erineb kõlblusvastastest süütegudest, kuna ta teokoostis kõigjal on formaalne abiellumine, kui üks abielluja on kehtivas abielus.²⁾

Vaadeldava süüteona esinev käitumine ja selle eraldamine abielurikkumisest on põhjustanud saksa kirjanduses laialdasi seisukoha võtte. Nagu KrS-u järgi, nii StGB-s on karistatavaks käitumiseks formaalne abiellumine, kui üks abiellujatest on juba kehtivas abielus. Süüteo eeldusteks StGB § 171 järgi on: 1) formaalselt õiguspärase abielu olemasolu ja 2) formaalselt õiguspärase uue abielu sõlmimine.³⁾ Seega peavad mõlemad abielud olema vorminõuete kohaselt sõlmitud.

1) Becker, op.cit.lk.49

2) Mittermaier, op.cit.lk.84

3) Hoche, op.cit.lk.5.

On abielu abieluregistrisse sisse kantud, siis on sellega loodud eeldused § 171 antud käitumiseks. On aga eelmine abielu tühine (matrimonium non existens), siis ei ole uueks takistusi, sest endine pole üldse kehtiv. ¹⁾ StGB § 171 järele on karistatavaks käitumiseks abielusõlmimine ühe abielupoole poolt või ühe abielupoolega, enne kui olemasolev abielu ei ole lahutatud või kehtetuks tunnistatud. ²⁾ Süütegu on lõpetatud formaalse abielu sõlmimisega. ³⁾ Mitmekordse abielu olemus on seega ainult õigusvastane seisund, mis on loodud ja mis püsib, ilma et keegi vastavalt selle olemasoluks peaks teotsema. ⁴⁾

On pühendatud palju tähelepanu mitmekordse abielu ja abielurikkumise eraldamise küsimusele. Meie kriminaalõiguses see küsimus üles ei kerki, kuna KrS järele abielurikkumine ei ole süütegu. Ta on seda aga Saksa kriminaalõiguse järele: StGB § 172 ^{järgi} von abielurikkumine karistatav, kui selle tagajärjel abielu lahutatakse ja

1) Hoche, op.cit.lk.6

2) Liszt, op.cit.lk.405

3) Mittermaier, op.cit.lk.87, Liszt, op.cit.lk.405

4) Mittermaier, op.cit.lk.87.

sellega kindlaks tehakse, et tegija on teinud abielu-
lise kooselu võimatuks.¹⁾ Varemalt oldi arvamisel, et
mitmekordne abielu esimese abielu sugulist truudust
rikub ja seega abielurikkumisega on võrdne ning lõpu-
le viimiseks lihalikku ühendust nõuab. See mõte on aga
õigusega tänapäeva seadusandlustes kõrvale heidetud.²⁾
Õigem on, et see, kes sellise abielu sõlmib, teeb seda
kas rumalusest või kergemeelselt mittehoolides eelmi-
se kehtivuses olekust ning võibolla ka teatavate hüvede
saavutamiseks; harva aga meelelistel motiividel. Sotsiaal-
ne hädaoht, milline abielusolijate vahelise truuduse
rikkumise korral ilmneb, esineb nii harva mitmekordses
abielus, et ebapraktiline on selle hädaohu pärast ka-
ristada, kuna palju tähtsam on karistamine monogaami-
lise abieluprintsiibi mitteamvestamise pärast; see ise
on hädaohtlik.³⁾ Seega ei ole teokoosseisus antud truu-
dusemurdmine, vaid riikliku abiellumisevormi rikkumi-
ne, mida karistatakse ex officio ning palju raskemalt.⁴⁾

1) Liszt, op. cit. lk. 407, 408

2) Mittermaier, lk. 85, op. cit.

3) Mittermaier, op. cit. lk. 85

4) Mittermaier, op. cit. lk. 85.

Mittermaier läheb oma arutelus edasi ja arvab, et mitmekordne abiellumine rikub sellepärast abielukorraldust, et ta tühine abielu on. On aga veel teisigi abielu tühistamise põhjuseid. Siit järeldab ta õieti, et iga teadvalt tühise abielu sõlmimine peaks olema karistatav. Põhjuseks, miks aga seadusandlused veel niikaugele ei ole läinud, peab ta vananenud mõtet, et mitmekordne abielu on abielurikkumine ning milline vaade vastavat arengut on pidurdanud.¹⁾

Tegijana võib StGB § 171 järgi esineda nii abielusolija ja mitteabielusolija, analoogiliselt KrS-u § 390-das käsitletud süüteo. Vahe ilmneb aga mõlemate normide sekundaarosades. KrS-u järgi karistatakse mitteabielusolijat kergemini, kuna StGB ei tee sellist vahet ja karistuse määrad nii abielusolijale kui ka mitteabielusolijale on võrdsed.

Hüvena, käsitletakse Saksa kirjanduses samu põhimõtteid, mis meiegi õiguskorra seisukohast aevesse võivad tulla. Kuna vaadeldav süütegu on käitumine riikliku abielukorralduse vastu, siis on sellega ohustatud õiguspä-
1) Mittermaier, op. cit. lk. 85

rast abielu kui ühte vajalikku põhimõtet õiguslikule ja sotsiaalsele korrale. Siin ei kaitsta mitte erahuve, nagu abielurikkumise juures, vaid riiklikke huve abielu korraldamise seaduspärastamises.¹⁾

Nagu KrS-u § 390-da, nii ka StGB § 171-da järgi on nõutav tahtlus. Liszt'i järgi tahtlus on nõutav; kaudne tahtlus on küllaldane.²⁾ Edasi Liszt määritleb tahtet kui teadvust kõikidest süüteoelementidest, millised moodustavad karistatava käitumise.³⁾ StGB § 171 järgi on nõutav, et tegija oleks teadlik: 1) abiellumisest ja 2) tõelikust või võimalikust oma või teise poole eelmisest kehtivast abielust. Selle teadvuse puudumine lülitab süüksarvatavuse välja. Samuti ei tule arvesse süüksarvatavus, kui see rajaneb eksitusel.⁴⁾ Küll on aga abielluja süüdlaseks, kui ta ainult usub eelmist abielu materiaalselt tühise olevat.⁵⁾

Osavõtu küsimuses tuleb esmalt arvesse, nagu ka meil

1) Becker, op.cit.lk.49, 50

2) Liszt, op.cit.lk.405

3) Liszt, op.cit.lk.172.

4) Hoche, op.cit.lk.11

5) Becker, op.cit.lk.46.

vastava süüteo juures, hädatarviliku osavõtu (Notwendige Teilnahme) küsimus.¹⁾ Hädatarvilikud osavõtjad ei tarvitse samaaegselt kaastegijad olla, sest on võimalik, et ühel poolel puudub nõutav tahtlus ja seega kaastegijust ei ole antud. Hädavajalik osavõtt on puhas faktiline olukord, milline tuleb hoida lahus süüvormidest.²⁾ Kaasaaitamine perekonnaseisusametniku poolt on mõeldav.³⁾

Katse küsimuses asub Liszt seisukohal, et katse algab abielusõlmimise tegevusega, kuna kihlus, kuulutamine, sõit perekonnaseisusametniku juurde jne. on karistamatud ettevalmistustoimingud.⁴⁾ StGB järele karistatakse raske kuriteo katset alati, kuna kuriteo katset karistatakse ainult eriti nimetatud süütegude juures.⁵⁾ Kuna vaadeldav süütegu ei kuulu viimati mainitud hulka, pole ka siin katse karistatav. Katse konstrueerimise küsimust puudutab Hoche. Katse olemasoluks StGB § 171 antud süüteo juures on nõutav, et algaks

1) Hoche, op.cit.lk.4

2) Hoche, op.cit.lk.5 ja Becker, op.cit.lk.45

3) Liszt, op.cit.lk.404

4) Liszt, op.cit.lk.405

5) Liszt, op.cit.lk.206

abiellumistoiming. See algab küsimusega, kas pooled tahavad abielluda. See moment ongi abiellumistoimingu alguseks. Kui aga abiellujad nüüd nõusolekut ei anna, peaks katse olema ikkagi toimunud, s.t. abiellumistoiming on alganud. Tõsiasi on aga sel juhul, et siin katse saab teoks kolmanda isiku (perekonnaseisuametniku) käitumise läbi, mis aga mõisteliselt on võimata. Kuna katse eeldab süütegeliku käitumise algust, siis ei ole katse võimalik kolmanda isiku tegevuse läbi; tegija on ikkagi see, kes käitub. Samuti saab katset ikkagi ainult tegija ettevõtte, mitte kolmas. Katse on aga võimalik siis, kui "avaldusega" on algust tehtud. Kuigi üks on "ja" ütelnud, püsib teine karistamatuna, kui ta keeldub omalt poolt avaldusest. Eelpool toodust nähtub, et siin tulevad arvesse katse konstrueerimise juures samad küsimused kui KrS - § 390 antud süüteo katse käsitlemise juures.

Vältava süüteo küsimuses StGB § 171 antud süüteo puhul on järgmised seisukohad: üldiselt ollaks seisukohal, et siin on tegemist olundsüüteoga (Zustandsver-
l) Hoche, op.cit.lk.9

1)
brechen). Erineval seisukohal püsib Gerland, kes peab mitmekordset abielu vältavaks süüteo, põhjendades sellega, et antud süütegu on lõpetatud päeval, mil üks abieludest lahutatakse või tühistatakse. 2) Kuigi elamist mitmekordses abielus ei ole nõutud, tahab seadusandja kindlustada karistamist, kui tegu ise palju aega varem on sooritatud, ning on määranud sellepärast, et aegumine algab alles siis, kui üks mõlematest abieludest lahutatud või kehtetuks on tunnistatud. 3) Arvamus, nii Gerland'il, et mitmekordne abielu selletõttu vältav süütegu on, ei pea paika, kuna StGB § 171 antud süüteo ülesehitus ei ole vastav vältava süüteo tunnustele. 4)

Läpuks vaatleme veel aegumise küsimust StGB § 171 antud süüteo juures. Erinevalt KrS-ust, mille järgi kriminaaljälitamise aegumine algab süüteo kordasaatmise päevast, StGB § 171 ^{on} expressis verbis määratud kriminaaljälitamise ^{alguseks} päev, mil üks mõlematest abieludest on lahutatud või kehtetuks tunnistatud. Seega

1) Liszt, op.cit.lk.405, Becker, op.cit.lk.53, Hoche, op.cit.lk.7

2) Gerland, Heinrich B., Deutsches Reichstrafrecht, Berlin u. Leipzig 1922, lk.390

3) Mittermaier, op.cit.lk.87

4) Mittermaier, op.cit.lk.88.

lõkkub kriminaaljälitamise aegumise algus süüteo sooritamise päevast kaugemale. Põhjusena käsitab Hoche tööka, et mitmekordne abielu võib aastaid avastamata olla ja hiljem on tegijal võimalus ennast kaitsta aegumise- ning avalikult elada õigusvastases abielus, ilma et õigustumõistmine siin saab vahele astuda. ¹⁾ Nagu juba eelpool toodud, on Mittermaier seisukohal, et sellega kindlustatakse seadusandja poolt mitmekordse abielu karistatavust. ²⁾ Vaadeldes aegumise küsimust de lege ferenda, leiab Mittermaier, et praktiliselt ei ole õigustatud aegumist selle süüteo sooritamise juurest väljalülitada, kuna ta ei leia põhjusi, miks mitmekordset abielusõlmimist raskemalt karistatakse kui teise taoliselt karistatavaid süütegusi ja arvab, et selle süüteoga loodud olund on võrdne teistega. Mittekohese avastamise võimalus ei saaks seda anomaalsust õigustada. ³⁾

Kokkuvõttes selgub, et mitmekordne abielu kui süütegu nii KrS-u kui ka StGB järgi on põhiliselt sarnane. Erinevused on ainult tegijate karistamise määra- des ja eeldustes ning kriminaaljälitamise aegumise küsimustes, millised StGB järgi on teisiti lahendatud.

1) Hoche, op.cit.lk.10 2) Mittermaier, op.cit.lk.87

3) Mittermaier, op.cit.lk.88.